

Module A

Aanvulling FPG op RI&E checklist voor Ruitersportcentra Werken met minder valide lesklanten en vrijwilligers

Vraag A.1	Ja	Nee
Is er een schriftelijke selectieprocedure voor paarden?		

Indien nee:

Situatiebeschrijving					
Risico evaluatie*	Hoog		Matig		Laag
Actiepunt	Verantwoordelijke		Plan datum	Actie gereed	Actie effectief

Toelichting:

Paarden en ponies die bereden kunnen worden door gehandicapten ruiters moeten zeer goed afgericht zijn en een over een evenwichtig karakter beschikken. Daarbij moeten ze in staat zijn het gewicht van de ruiter en begeleider (back-riding) te dragen. Er moeten voldoende paarden en ponies beschikbaar zijn voor het aantal lesklanten, met mede het oog op het welzijn van het dier.

Vraag A.2	Ja	Nee
Is er een schriftelijke beoordelingsprocedure voor lesklanten?		

Indien nee:

Situatiebeschrijving					
Risico evaluatie*	Hoog		Matig		Laag
Actiepunt	Verantwoordelijke		Plan datum	Actie gereed	Actie effectief

Toelichting:

M.b.t. gehandicapten dient het beleid gericht te zijn op een optimale zorg voor veiligheid tijdens het paardrijden. Een goede selectie- en beoordelingsprocedure voor de paarden is van belang. Een arbitrage (toetsings) commissie dient vast te stellen of het verantwoord is de aangemelde gehandicapte paard te laten rijden. Hierbij dient veiligheid doorslaggevend te zijn. Een medische verklaring is onderdeel van deze procedure.

Vraag A.3	Ja	Nee
Hebben alle instruct-rices(eurs) die les geven aan groepen minder valide lesklanten, de FPG instructeurs-opleiding succesvol afgerond?		

Indien nee:

Situatiebeschrijving					

Risico evaluatie*	Hoog	Matig	Laag
Actiepunt	Verantwoordelijke	Plan datum	Actie gereed Actie effectief

Toelichting:

De instructeur Paardrijden Gehandicapten (PG) kent de meest voorkomende stoornissen (handicaps) bij ruiters en kan omgaan met de gevolgen daarvan voor het paardrijden. Een instructeur PG heeft de hippische kennis en ervaring om selectie, africhting en inzet van de paarden te bepalen. De Instructeur PG is op de hoogte van de risico's bij de (aangepaste) paardensport, weet hoe de veiligheid bewaakt moet worden en handelt daarnaar. Daarnaast kan hij of zij vrijwilligers trainen en begeleiden. De Instructeur PG kan met betrekking tot de ruiters adviezen geven aan en overleggen met henzelf, ouders, verzorgers of behandelaars. De Instructeur PG overziet het werkveld van het aangepast sporten. En tenslotte kan hij of zij in teamverband werken, reflecteren op eigen handelen en omgaan met de eigen sterke en zwakke kanten.

Vraag A.4	Ja	Nee	nvt
Wordt er gewerkt met vrijwilligers contracten?			

Indien nee:

Situatiebeschrijving				
Risico evaluatie*	Hoog	Matig	Laag	
Actiepunt	Verantwoordelijke	Plan datum	Actie gereed Actie effectief	

Toelichting:

Om er voor te zorgen dat de taken en verantwoordelijkheden duidelijk zijn, wordt geadviseerd om alle vrijwilligers een vrijwilligerscontract te laten ondertekenen. Voor vrijwilligers met specifieke verantwoordelijkheden (planning, toezicht, etc.) is dit verplicht.

Vraag A.5	Ja	Nee	nvt
Wordt er gewerkt met vakkundige begeleiders?			

Indien nee:

Situatiebeschrijving				
Risico evaluatie*	Hoog	Matig	Laag	
Actiepunt	Verantwoordelijke	Plan datum	Actie gereed Actie effectief	

Toelichting:

Lesklanten die (nog) niet in staat zijn het paard in bedwang te houden en te sturen moeten worden begeleid door een begeleider. De begeleider dient te voldoen aan de volgende eisen:

- is in staat het paard in bedwang te houden en te sturen
- is in staat de ruiter te instrueren als dit nodig is
- is in staat de ruiter in evenwicht te houden als deze dreigt te vallen
- is minimaal 16 jaar.

Vraag A.6	Ja	Nee	nvt
Wordt er maximaal 2 uur achtereen door begeleiders naast het paard te gelopen?			

Indien nee:

Situatiebeschrijving					
Risico evaluatie*	Hoog		Matig		Laag
Actiepunt	Verantwoordelijke		Plan datum	Actie gereed	Actie effectief

Toelichting:

Pas op voor overbelasting. Zorg voor voldoende begeleiders zodat begeleiders elkaar regelmatig kunnen afwisselen. Wanneer de bodem van de rijbak los is, is de 2 uur norm niet haalbaar en mag er slechts maximaal 1 uur achtereen meegelopen worden, ook als dit alleen stapwerk is.

Vraag A.7	Ja	Nee	nvt
Worden de vrijwilligers ingelicht over alle risico's die kunnen voorkomen tijdens de vrijwillige werkzaamheden?			

Indien nee:

Situatiebeschrijving					
Risico evaluatie*	Hoog		Matig		Laag
Actiepunt	Verantwoordelijke		Plan datum	Actie gereed	Actie effectief

Toelichting:

Vrijwilligers kunnen door de werkzaamheden worden blootgesteld aan specifieke risico's, zoals de risico's die te maken hebben met de omgang met dieren. In dit geval moet het bestuur of de bedrijfsleider de vrijwilligers hierover voorlichten. Dit houdt in dat hij/zij verteld over wat er zoal kan gebeuren, wat hiervan het gevolg kan zijn en welke preventieve maatregelen genomen worden. De voorlichting moet gegeven worden op een manier die begrijpelijk is voor de vrijwilliger. Als er voorschriften zijn waaraan de vrijwilliger moet voldoen, dan dient er ook toezicht te zijn op het naleven van de voorschriften.

Vraag A.8	Ja	Nee
Is er continue toezicht in de stallen tijdens lesuren van gehandicapte ruiters of wordt er op een andere manier op toegezien dat onbevoegden niet zonder toezicht in de stallen aanwezig zijn?		

Indien nee:

Situatiebeschrijving					
Risico evaluatie*	Hoog		Matig		Laag
Actiepunt	Verantwoordelijke		Plan datum	Actie gereed	Actie effectief

Toelichting:

De eindverantwoordelijke (bestuur / bedrijfsleider) is ook verantwoordelijk voor de veiligheid van derden. Bijvoorbeeld vriendjes of familie van lesklanten die in de stallen kunnen komen, moeten beschermd worden. Het plaatsen van een bord 'betreden van de stallen is voor eigen risico' heeft geen juridische waarde. De eindverantwoordelijke moet er voor zorgen dat er een veilige situatie is, of dat er voldoende toezicht is om de

veilige situatie te garanderen.

Vraag A.9	Ja	Nee
Zijn de bedrijfshulpverleners voldoende opgeleid om adequaat te kunnen handelen in het geval van calamiteiten waarbij lesklanten en/of paarden betrokken zijn?		

Indien nee:

Situatiebeschrijving					
Risico evaluatie*	Hoog		Matig		Laag
Actiepunt	Verantwoordelijke		Plan datum	Actie gereed	Actie effectief

Toelichting:

De kennis en vaardigheden van de BHV'ers dienen te zijn afgestemd op de ongevalsrisico's en de daaruit te verwachten letsels. De opleiding moet verder gericht zijn op de calamiteiten die het gevolg kunnen zijn van de uit te voeren werkzaamheden en eventuele calamiteiten door activiteiten buiten het eigen terrein.

Zorg dat de opleiding inhoudelijk in overeenstemming is met de te verwachten ongevallen en letsels (op basis van de risico-inventarisatie).

Pro(t)Action heeft bedrijfshulpverleningsopleidingen ontwikkeld specifiek gericht op hulpverlening bij ongevallen t.g.v. paardrijden en ongevallen met gehandicapten.

Vraag A.10	Ja	Nee
Wordt de registratie van ongevallen zodanig opgesteld dat een hulpverlener achteraf het ongeval kan reconstrueren? Ook wanneer het slachtoffer niet in staat zelf uit te leggen wat er is gebeurd en / of welke klachten hij ondervindt?		

Indien nee:

Situatiebeschrijving					
Risico evaluatie*	Hoog		Matig		Laag
Actiepunt	Verantwoordelijke		Plan datum	Actie gereed	Actie effectief

Toelichting

Het komt voor dat hulpverleners / begeleiders / verzorgers / ouders achteraf willen nagaan of symptomen herleid kunnen worden naar het ongeval. Wanneer het slachtoffer dit zelf niet kan uitleggen, bijvoorbeeld door zijn of haar handicap, is het extra belangrijk om het ongeval gedetailleerd te beschrijven. Denk hierbij aan: hoe kwam de persoon ten val, hoe hard viel de persoon, wat was de eerste reactie, reageerde de persoon daarna 'normaal', is er zichtbaar letsel, is er mogelijk onzichtbaar letsel (bijvoorbeeld hersenletsel, buikletsel)

Vraag A.11	Ja	Nee
Zijn er aanvullende faciliteiten voor gehandicapten?		

Indien nee:

Situatiebeschrijving					
Risico evaluatie*	Hoog		Matig		Laag
Actiepunt	Verantwoordelijke		Plan datum	Actie gereed	Actie effectief

Toelichting

Locaties waar gehandicapten actief zijn dienen te zijn aangepast aan de beperkingen van de handicap

Zoals:

- Laagdrempelige toegang voor motorisch gehandicapten
- Voldoende ruimte tussen tafels in de kantine voor motorisch gehandicapten
- Gebruik van contrasterende knoppen op deuren voor visueel gehandicapten
- Ruim voldoende verlichting in verblijfsruimten (min. 600 lux)

Vraag A.12	Ja	Nee
Is er een aangepast toilet voor minder validen?		

Indien nee:

Situatiebeschrijving					
Risico evaluatie*	Hoog		Matig		Laag
Actiepunt	Verantwoordelijke		Plan datum	Actie gereed	Actie effectief

Toelichting

Toilet gehandicapten

Minimale afmetingen zijn 220x220 cm.

De deurbreedte is min. 88 cm. De deurknop moet op 90 cm hoogte zijn.

De WC-pot dient achteraan, middenin de ruimte te zijn geplaatst, 75 cm van de achterwand (voorkant pot tot achterwand) en een zithoogte van 50 cm hebben. Er dienen stevige armbeugels en een goede rugleuning te zijn. Er dient een alarmkoord te hangen tot 40 cm boven de vloer.

De wastafel bevindt zich op 80 cm hoogte met 70 cm onderrijdbare ruimte.

De mengkraan dient een verlengde (10 cm) hendel te hebben en de onderzijde van de spiegel bevindt zich op 90 cm hoogte.

Vraag A.13	Ja	Nee
Zijn de vluchtwegen zodanig ingericht dat zij in geval van nood goed zijn te gebruiken door (motorisch) gehandicapten?		

Indien nee:

Situatiebeschrijving					
Risico evaluatie*	Hoog		Matig		Laag
Actiepunt	Verantwoordelijke		Plan datum	Actie gereed	Actie effectief

Toelichting

Gehandicapten

Voor motorisch gehandicapten geldt dat doorgangen (vluchtroutes) ten minste 90 cm breed moeten zijn. Dus ook tussen de tafels en stoelen in de kantine. Nooduitgangen dienen ten minste 88 cm breed te zijn en gemakkelijk bereikbaar voor rolstoelen. De ontgrendeling of deurknop dient zich op 90 cm hoogte te bevinden. Ook buiten dient de vluchtroute geschikt te zijn voor rolstoelen (geen dorpels, trappen e.d.).

Voor slechtzienden dienen de nooddeuren en ontgrendeling in een duidelijk contrasterende kleur te zijn weergegeven. Ook de markering van vluchtroutes dienen in een contrasterende kleur te zijn aangegeven.

Schuif- en draaideuren mogen niet functioneren als nooduitgang. Bedenk daarbij dat elektrisch bediende deuren niet werken bij brand.

Voorzie werkruimtes zonder daglichttoetreding van noodverlichting (zadelkamer).

Vraag A.14	Ja	Nee
Is de conditie van het terrein en de gebouwen zodanig dat dit geen verhoogd risico oplevert voor minder valide personen?		

Indien nee:

Situatiebeschrijving					
Risico evaluatie*	Hoog		Matig		Laag
Actiepunt	Verantwoordelijke		Plan datum	Actie gereed	Actie effectief

Toelichting

Rij en looppaden dienen zo egaal mogelijk te zijn. Er mogen geen obstakels zijn in gangen. Voor visueel gehandicapten is een oriëntatie lijn op de muur of vloer raadzaam.

Er wordt gewaarschuwd voor niveauverschillen (visueel gehandicapten).

Vraag A.15	Ja	Nee	nvt
Wordt er voor het op het paard tillen van een minder valide ruiter, een tillift gebruikt?			

Indien nee:

Situatiebeschrijving					
Risico evaluatie*	Hoog		Matig		Laag
Actiepunt	Verantwoordelijke		Plan datum	Actie gereed	Actie effectief

Toelichting

Til niet meer dan 25 kg per keer. Til voorwerpen die zwaarder zijn met meerdere personen of maak gebruik van hulpmiddelen.

Vraag A.16	Ja	Nee	nvt
Wordt de tillift jaarlijks geïnspecteerd en onderhouden door een erkend leverancier / installateur?			

Indien nee:

Situatiebeschrijving					
Risico evaluatie*	Hoog		Matig		Laag
Actiepunt	Verantwoordelijke		Plan datum	Actie gereed	Actie effectief

Vraag A.17	Ja	Nee	nvt
Is het verlichtingsniveau afgestemd op slechtzienden (visueel gehandicapten)?			

Indien nee:

Situatiebeschrijving					
Risico evaluatie*	Hoog		Matig		Laag
Actiepunt	Verantwoordelijke		Plan datum	Actie gereed	Actie effectief

Toelichting

Pas de verlichting in gangen, bij trappen en op andere plaatsen waar visueel gehandicapten (slechtzienden) komen aan.

De volgende normen zijn van toepassing:

- Portieken minimaal 500 lux
- Gangen minimaal 300 lux
- Trappen minimaal 300 lux
- Toiletten minimaal 300 lux
- Overige ruimtes 500 – 1000 lux

Zorg dat overgangen, afstapjes en deuren in contrasterende kleuren worden aangegeven bijv. een witte deur met een zwarte knop.

Plaats waar mogelijk de armaturen lager en zoveel mogelijk boven het werkveld/de werktafel.

Schoonhouden en tijdig vervangen van TL-buizen waarborgt een optimale lichtopbrengst.

Vraag A.18	Ja	Nee	nvt
Wordt er met het instellen van de binnentemperatuur van verblijfsruimten rekening gehouden met motorisch gehandicapten?			

Indien nee:

Situatiebeschrijving					
Risico evaluatie*	Hoog		Matig		Laag
Actiepunt	Verantwoordelijke		Plan datum	Actie gereed	Actie effectief

Toelichting:

Voor motorisch gehandicapten is een binnentemperatuur van 20 – 24°C raadzaam

Vraag A.19	Ja	Nee	nvt
Zijn de aanwezige trappen voldoende veilig voor visueel gehandicapten?			

Indien nee:

Situatiebeschrijving					
Risico evaluatie*	Hoog		Matig		Laag
Actiepunt	Verantwoordelijke		Plan datum	Actie gereed	Actie effectief

Toelichting

Trappen met een max. breedte van 1,20 m moeten aan ten minste 1 zijde zijn voorzien van een doorlopende leuning. Trappen die breder zijn moeten voorzien zijn van een leuning aan beide zijden.

De treden moeten, bij voorkeur, zijn voorzien van een antislipprofiel.

Voor slechtzienden dienen trapleuningen in een contrasterende kleur te zijn aangegeven. Leuningen dienen 45 cm voor en 45 cm na de trap te beginnen en te eindigen. Er dient een herkenningsteken te zijn dat het einde van de trap aangeeft.

Het verlichtingsniveau dient ten minste 300 lux te zijn.

*) doorstrepen wat niet van toepassing is